

OTROCI RAZDELJENEGA MESTA

VIDEO NASTAL V PROJEKTU DIVIDED GOD – RAZDELJENI BOG

Medkulturna izmenjava, 5 držav, 3 mesta, 50 ljudi

Ljubljana - razdeljena z mostom na dva dela. Na levi strani (strupeno mrzle, 12°C) Ljubljanice hrvaški oz. krščanski del mesta, na desni bošnjaško oz. muslimansko področje. Med desetletno vojno je bil most porušen, vendar je l. 2004 ameriška vlada donirala 18 milijonov evrov za obnovo mostu, ki naj bi povezal obe strani.

Leto 2007: 18 letna Matea živi v hrvaškem delu mesta. Lani je prvič v svojem življenju prestopila most. Nikoli prej, čeprav živi že skoraj celo svoje življenje v Ljubljani, ni šla čez most. Šele, ko se je na desni (muslimanski) strani odprl velik nakupovalni center, je premagala strahove in zbrala pogum, da je šla na drugo stran. Vendar Matea ni edina.

Si lahko predstavljate, da bi se kaj takega dogajalo v vašem mestu? Dejansko je to **zgodba iz Mostarja v Bosni in Hercegovini**. Zgodba je prenesena iz bosansko-hercegovskega območja na Slovenijo zato, da bi si lažje predstavljali, kakšno je realno življenje v mestu, katerega večina ljudi pozna njegovo zgodovino, ne ve pa, kakšno je dejansko stanje, ki je skrito pred očmi turistov in se prikriva javnosti. **50% otrok prebivalcev Mostarja še ni prestopilo mostu, povprečni turista pa ga prečka vsaj dvakrat dnevno.** Takšna je dandanes situacija v še vedno razdeljenem Mostarju, ki je ena od glavnih turističnih točk Bosne in Hercegovine.

Matea je bila udeleženka mednarodne izmenjave, projekta medkulturnega dialoga, s poudarkom na vlogi religije, DIVIDED GOD, ki jo je organiziral Dijaški dom Ivana Cankarja v Ljubljani. Vprašanje, s katerim smo se ukvarjali, je, če religije prispevajo k toleranci in k reševanju sporov ali pa le-te celo sprožajo.

V projektu Razdeljeni bog smo skušali osvetliti različne plati tega problema skozi raziskavo, ki je temeljila na izmenjavi mladih. Druženje mladih je potekalo preko sodelovanja pri različnih vzporednih dejavnostih: raziskovalni video delavnici, okroglih mizah in spletnem forumu. Vsak udeleženec se je odločil, na katerem področju bo sodeloval, bodisi skozi teorijo, video ali na okroglih mizah. Ker je video zelo močna in moderna, se pravi novejša, tehnologija, se je večina sodelujočih odločila za to vrsto raziskovanja. Tudi jaz in še dve udeleženki.

Na nočnem sprehodu skozi mesto Mostar smo naletele na stavbo, katere **fasada je bila sestreljena** z metki, na njej so se še vedno poznale posledice vojne. Zunanost stavbe je dajala videz, da je zgrajena v otomansko-avstrijskem slogu, in kazalo je, da, četudi njena zunanost ni v najlepšem redu, ta kompleks še vedno uporabljajo. Po površnem ogledu stavbe, smo si ogledale še okolico.

Zraven ogromen nebotičnik, ki je zgorel v vojni, na levi manjše, že napol porušene, hiše; naprej, nazaj in na desni

pa prav tako. Takrat nas je res začelo zanimati, kaj je ta stavba, saj se jih večina v Mostarju obnavlja, ta pa je izgledala kot epicenter vojne. Sprehodile smo se okoli stavbe in zagledale smo tablo z napisom **GIMNAZIJA MOSTAR**. Verjetno nas je to prvotno začudenje gnalo naprej, da smo začele raziskovati zgodbo, ki je skrivala v sebi veliko več kot samo sestreljeno fasado. Naslednji dan je naša skupina pobrala kamero in določila temo svojega dokumentarnega filma: Gimnazija Mostar.

Problem, ki je nastal ob naši temi je, da je poleti šola pač zaprta, vendar smo imeli pri našem projektu sogovornike, ki so obiskovali to šolo: Denisa, Eno in Mateo ter tiskovno predstavnico te šole Meri.

Po pogovoru z njimi smo izvedeli, **da je pouk, prav tako kot v razdeljenem Mostarju, tudi v gimnaziji razdeljen na tri programe**. V pritličju obiskujejo pouk **hrvaški učenci oz. katoličani**, ki imajo pouk v hrvaščini, s hrvaškimi učbeniki in hrvaškim programom. V prvem nadstropju je **bosansko-hercegovski pouk**, zopet seveda z bosanskim programom, ki vključuje bosansko-hercegovske učbenike in jezik, v drugem nadstropju pa poteka United world college, katerega obiskujejo učenci tako iz hrvaškega kot bosansko-hercegovskega dela, pouk pa poteka v angleškem jeziku, tako so tudi učbeniki in program prilagojeni.

V Intervjujih, ki smo jih opravili z našimi glavnimi protagonisti in učenci, katere smo srečali v bližini gimnazije, smo izvedeli, da tudi oni sami niso zadovoljni z razdelitvijo gimnazije na več programov, vendar smo to razbrali med vrvicami. Na vprašanje, ali se strinjajo s tem, da je pouk razdeljen, so večinoma, če ne 100% odgovarjali, da se strinjajo, saj naj bi se tako vsak imel priložnost učiti v svojem lastnem jeziku in delati po lastnem nacionalnem programu. Hkrati pa so na vprašanje, ali mislijo, da bi bilo bolje pouk združiti, tudi vsi pritrilno odgovarjali, saj pravijo, da med njimi ne prihaja do konfliktov, da imajo prijatelje z obeh strani. Tudi na vprašanje, če menijo, da je Mostar razdeljeno mesto, so odgovarjali nekako zmedeno. Nekateri, posebej mlajši, se ne strinjajo s tem, ker so bili med vojno ali izseljeni ali pa še premladi, da bi razumeli, kaj se dogaja. Zagotovo realnost Mostarja sprejemajo drugače, bolj naivno.

Tisti, ki pa so živeli v Mostarju še pred vojno in so mesto poznali, ko še ni utrpelo posledic vojne, priznavajo, da je dandanes drugače. Zavedajo se tega, da pred vojno mesto ni imelo dveh močno si nasprotujočih polov. Spomnijo se, da je pred vojno obstajalo eno mesto, ki ni imelo, tako kot sedaj, dveh uprav, dveh občinskih organov, dveh nogometnih klubov v prvi ligi in tudi gimnazije, v kateri se odvijajo trije različni programi...

Vendar pa za to ne obsojajo religije, ali same ljudi – prebivalce, temveč politike, ki upravljajo mesto in s tem tudi njihove usode. Obenem so **paralizirani z mislijo na vojno**, saj se bojijo, da bi s priznanjem problema prišlo do novih konfliktov in nove vojne. Obenem pa je Ena, 17 letna udeleženka projekta in prebivalka Mostarja, izjavila, da je vse to v glavah ljudi in plod njihove omejenosti. Želi si, da bi ljudje svobodno hodili po mestu, tako turisti, kot lokalni prebivalci, ki še niso prestopili mostu. Pravi, da je potrebno najprej preseči ovire v naših glavah, da bi lahko to udeležili tudi v realnosti.

Kristina Rešek

